

ЛІЦЕЇСТ

Інформаційний вісник Нововолинського ліцею-інтернату Волинської обласної ради

Вітаємо педагогічний колектив ліцею, учнів і батьківську громадськість із **15-літтям**

Нововолинського ліцею-інтернату Волинської обласної ради

Колись ліцей містечком стане,
Де будуть всі щасливо жити.
Як самостійная держава,
В якій всі громадяни - діти.

Де ко́жний - іншим буде братом,
Де царюватиме наука
І всі багато будуть знати
Про формули, закони, звуки.

Де ко́жен зможе вибирати
Усе, що стане до вподоби.
Відомим стане математик,
Той, що ділите тут дроби.

І юний геній тут програми
На «пентіумі» зможе скласти.
Читатимуть книжки томами
В бібліотеках цілі класи.

Дістануть до зірок руками
Напевно юні астрономи,
Щоб у майбутньому злітали
У Всесвіт учні з космодромів.

В лабораторіях хімічних
Знайдуть від всіх хвороб спасіння,
Тоді здоровими фізично
В майбутнім стануть покоління.

А найдобріші в світі люди
Про учнів будуть піклуватись
І викладатимуть в ліцеї
Професори і кандидати.

Щоб мрія ця колись звершилась
Ми будемо щодня трудитись,
Щоб збудувать ліцей в майбутнім,
Де будуть вчитись наші діти.

Лілія Куль ,
Києво-Могилянська академія,
випускниця 2006 р.

Пролетіли літа... Швидкокрилі, стрімкі, наче птахи.
Переливами ніжними кликав дзвінок на урок,
Скільки сплинуло днів, тих шкільних вересневих світанків.
Ніжність, юнь і краса розцвіли з чепурненьких діток,
Вже чомусь призабуті й зажурені всі наші парти,
Й сумні вікна ліцею прощально нам дивляться вслід.
Сплине мить, і повільно мелодія білого вальсу
Закружляє нас ніжно, мов перший із яблуні цвіт.
Кристалева сльоза затремтить на прощання на віях,
Й перехрестя доріг, мов узори на тих рушниках,
Наче вишите мамою щирості благословення
Поведе всіх по долі, окремії для кожного з нас.

Юлія Попко,
випускниця 2005 року

ІЗ ТВОРЧОЇ СКАРБНИЦІ ПЕДАГОГІВ

**Учителю, будь сонцем, яке випромінює людське тепло,
будь ґрунтом, збагаченим ферментами людських почуттів,
і сій знання не тільки в пам'яті і свідомості своїх учнів,
а й у душах і серцях.**

Ш.Амонашвілі

Пріоритетом розвитку суспільства XXI століття є якість освіти, яка прямо залежить від рівня та якості підготовки вчителя. То ж кожен учитель має бути професіоналом, ерудитом, психологом.

Творчого учня виховує лише творчий учитель. Для всіх учасників навчально-виховного процесу лицею ключовими стали слова: творчість, творча обдарованість, творче мислення, творчі інтереси, здібності, креативна особистість, продуктивне середовище пізнання, пізнавальна перспектива. Тому-то науково-методична робота в лицей спрямована на підвищення творчого потенціалу вчителя, поліпшення результативності навчально-виховної роботи на основі досягнення педагогічної науки та передового педагогічного досвіду. Педагогічна технологія, формування творчої особистості стали основною в усіх ланках роботи лицей: навчання, виховання, управління. А завдяки інтеграції кількох основних педагогічних технологій навчання, виховання та управління - традиційної, нетрадиційної, особистісно-орієнтованої, розвивальної, нових інформаційних технологій - отримуємо високі результати. Активізації творчого потенціалу педагогічних працівників сприяли участь учителів у підготовці та проведенні семінарів, виставок, роботі школи педмайстерності, школи молодого педагога, участі в конкурсах та плідної роботи кафедр, методичних об'єднань. Працює кафедра гуманітарних наук (Завідувач Демчишина Н.Й.), точних наук (завідувач Виклюк Я.В.), суспільних наук (завідувач Кравчук А.Б.), природничих наук (завідувач Березан О.В.), іноземних наук (завідувач Калінчук Г.В.), методичне об'єднання кураторів-вихователів (керівник Посельська О.І.), методичне об'єднання вчителів трудового навчання, фізкультури (керівник Токарський О.С.).

Успішно працювали постійно/діючі семінари: психолого-педагогічний (керівник Шевчук В.А.), де з великою зацікавленістю виступали вчителі та вихователі, оригінальні новинки вносила в проведення

семінару психолог Гурська Г.К.; до її порад постійно прислухаються не тільки учні, а й учителі та батьки.

У лицей створено банк педагогічного досвіду. Упродовж останніх років вивчався досвід роботи вчителя історії Кравчук А.Б.

Вона завжди орієнтує учнів на правдивість, чесність, порядність, глибоке розкриття суті історичних понять, термінів, подій, формує уміння висловлювати свою думку. Адже важливою складовою різнобічного виховання особистості є шкільний курс історії.

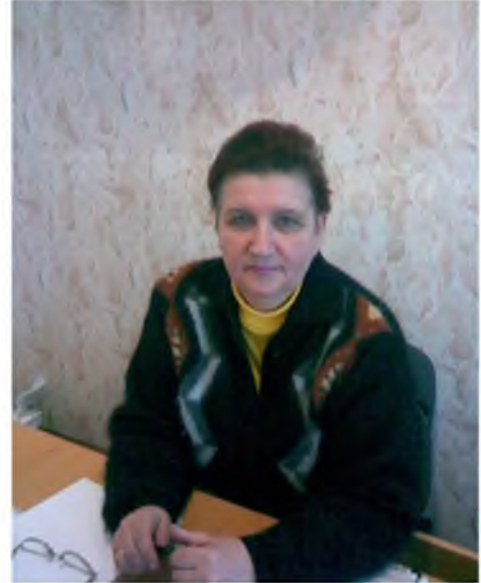
Учитель історії Кравчук Алла Борисівна добре усвідомлює своє покликання, займає активну життєву позицію. На запитання: «Що для вас історія?», відповіла логічно: «Все моє життя». А потім додала: «Історія - колективна жива пам'ять, найцікавіша книга про минуле народів нашої планети, про закономірності людського життя в конкретних формах та просторово-часових вимірах». Найважливішим у роботі педагога, історика зокрема, вважає компетентність, знання своєї справи, розуміння від дітей, які спонукають до вдосконалення, додають наснаги в роботі.

Алла Борисівна втілює в життя головне покликання вчителя - формувати людську особистість. Упевнена, що будь-які проблеми дитини - найважливіші. І лицеїсти розуміють її, цінують справедливості і доброту, відповідаючи їй повагою і любов'ю.

Із питань поєднання традиційних та інноваційних форм і методів навчання на уроках географії вивчався досвід роботи старшого вчителя, вчителя географії Бебези Галини Іванівни.

Основне завдання вона вбачає в тому, щоб навчити лицеїстів не лише бачити, але й розуміти, не лише розуміти, але й відчувати світ, прагне пробудити творчі можливості.

Тому вибирає такі форми і методи, які орієнтовані на навчання без примусу, проводить урок не для учнів, а з учнями, робить його живим, насиченим, таким, що приносить задоволення вихованцям. Тому не

дивно, що школярі чекають її уроків. Галина Іванівна створює ту духовну атмосферу, без якої в учнів не може не виникнути прагнення до знань, до великої правди життя, постійно відкриває для них щось нове, досі невідоме.

Джерелом досягнень є невичерпна енергія і закоханість у педагогічну справу, оптимізм та ентузіазм.

По-новому підходить до вивчення предмета, трактування географічних закономірностей. На кожному уроці спонукає учнів до активного сприймання матеріалу, вчить висловлювати власну думку, заохочує до самостійної дослідницької діяльності. Наукові роботи, написані учнями, створені на красназвочному матеріалі.

«Головне, - вважає вчителька, - викликати в лицеїстів інтерес до предмета, а потім його постійно підтримувати, розвивати і поглиблювати». Тому перевагу і надає активним формам навчання. Подорожі, конкурси, турніри, ділові ігри ніби у калейдоскопі проходять на уроках географії. Добір цікавого матеріалу, цікавий його виклад, майстерне володіння як традиційними, так і новими педагогічними технологіями є гарантією міцних знань і умінь. Засвоєне входить у серце і розум дитини і стає часто необхідним у практичній діяльності. Галина Іванівна

постійно вдосконалює технологію сучасного уроку на основі нових досягнень психолого-педагогічної науки і практики.

У 2006 році лауреатом Всеукраїнського конкурсу «Учитель року-2006» у номінації «Хімія» стала вчитель-методист, учитель хімії Літковець Світлана Василівна. Досвід роботи якої був вивчений і узагальнений із питань «Формування навчальних компетентностей за допомогою діяльних моделей».

Для цього педагога характерні глибока науково-теоретична підготовка, високий рівень професійної майстерності, їй притаманні ініціатива, постійний творчий пошук, педагогічна чуйність і такт. Світлана Василівна - цілеспрямована людина, яка не зупиняється на досягнутому, а постійно працює над удосконаленням фахового рівня.

С.В. Літковець вважає, що суттєвою особливістю навчально-виховного процесу в сучасній школі є співдружність та співробітництво педагога й вихованця. Саме тому для вчительки важливим є подолання застарілих стереотипів, відхід від консервативних позицій, заміна командно-адміністративних підходів гуманістичними. Головним у підготовці до життя вважає формування життєвих компетентностей. Ім'я Світлани Василівни давно відоме фахівцям із хімії з її публікацій.

В основу процесу навчання педагогом покладена творча діяльність учителя та учнів, спрямована на розв'язання поставленої проблеми: використання оптимальних методів навчання та розвитку від репродуктивних до творчих із послідовним ускладненням засобів діяльності, поєднання індивідуальних, групових, фронтальних форм роботи, за допомогою яких формується вміння, аналізувати, порівнювати, розв'язувати навчальні проблеми, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Достатньо уваги педагог приділяє формуванню глибоких теоретичних знань із хімії, фундаментом яких є науково-понятійний апарат, що сприяє глибокому розумінню та міцному засвоєнню навчального матеріалу.

Удосконалюючи власні напрацювання, складаючи навчальні блоки, Світлана Василівна застосовує інтерактивні методи навчання. Це стимулює діяльність учнів, дає їм можливість працювати, перебуваючи у стані активного пошуку, в процесі здобування інформації, розвиває їхнє вміння аналізувати, приймати рішення, формує комунікативні навички, що позитивно впливає на

результативність навчально-виховного процесу.

У цьому навчальному році Ольга Веніамінівна Березан захистила дисертацію на тему « Система розрахункових задач та вправ із хімії як засіб розвитку інтелектуальних умінь школярів у класах хіміко-біологічного профілю» і здобула науковий ступінь кандидата педагогічних наук.

Самобутній талант у цієї вчительки розкрився повною мірою, коли почала працювати в ліцеї. Усе її життя є взірцем самовідданого служіння вітчизняній педагогіці, позначене великою любов'ю до дітей, подоланням багатьох труднощів у педагогічній діяльності, визначними віхами на шляху виховання підростаючого покоління.

Із першого дня перебування у ліцеї О.В.Березан створює власні збірники задач, посібники, готує до олімпіад і вступу у вищі навчальні заклади. Глибоко переконана, що без достатньої кількості літератури підготувати дитину практично неможливо. Кожного року вона є член журі обласних і Всеукраїнських олімпіад, Всеукраїнського конкурсу "Учитель року - 98".

Переможець обласних конкурсів "Учитель року - 92", "Учитель року - 98".

О.В.Березан має великі досягнення у підготовці учнів до різного рівня олімпіад, турнірів, конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт: щорічно її учні здобувають призові місця на обласних

олімпіадах, турнірах; восьмеро з них - призери IV етапу Всеукраїнських олімпіад.

Двічі Соросівський учитель. Із 1997 року - постійний член журі Всеукраїнських олімпіад із хімії,

Авторські задачі використовують у завдання III, IV етапів Всеукраїнських олімпіад.

За ці роки учителька отримала ряд нагород.

Була нагороджена грамотами облуну у 1978, 1981, 1997, 1998, 2000, 2001, 2002, 2004 роках, а Міністерства освіти і науки у 1999, 2000 роках. У 1981 році присвоїли педагогічне звання "Старший учитель", у 1983 році нагородили значком "Відмінник народної освіти УРСР", у 1993 році присвоєно педагогічне звання «учитель-методист», а у квітні 1996 року присвоєно почесне звання "Заслужений учитель України". У 2002 році нагороджена Почесною грамотою Верховної Ради України.

Усі ці нагороди за творчість, наполегливість, високу результативність. Систематично Ольга Веніамінівна Березан у пошуках нового.

Вона - автор багатьох підручників, посібників, методичних розробок, що стали надійними помічниками учителів хімії й увійшли до скарбниці українського педагогічного досвіду.

*Шевчук В. А.,
заступник директора
з навчально-методичної*

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА СТРУКТУРА ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Хто хоче, щоб його не проковтнула безодня, повинен вміти плавати
Т.Сенкевич

Виховуємо

життєтворчу особистість

Уперше в історії людства покоління ідей та покоління речей змінюються у часі швидше, ніж покоління людей. Зміни у сутнісних характеристиках суспільства привели до змін у його вимогах до особистості, до її життєвої компетентності.

Підготовка до самостійного життя - основний напрямок виховної роботи в лицей. Життєва компетентність розглядається як властивість особистості, що полягає у взаємодії вмінь та навичок, життєвого досвіду, фізичного потенціалу, психологічних якостей (задатки, здібності, риси характеру), креативності та інтелекту, духовності особистості. Ці елементи (у різних конфігураціях) поєднуються для вирішення людиною конкретних завдань та розв'язання проблем, які ставить перед нею життя. Отож, важливим у виховній роботі є спроможність особистості до розвитку та творчого відтворення себе, своїх сутнісних характеристик і якостей, здатність "не втратити себе", протидіяти різноманітним деструктивним впливам, зберігати свою цілісність та суверенність. Місія нової школи навчити молоду людину бути творцем та проектантом свого життя, господарем своєї долі. У період навчання, так і після закінчення школи особистість

стикається з низкою протиріч.

Фактично більшість учнів, здобувши в школі певний масив знань, практичних умінь та навичок, у розумінні свого життя, оволодінні мистецтвом життя просуваються дуже повільно.

Головне завдання школи полягає не в тому, щоб адаптувати дитину до суспільних негараздів, навчити її почуватися комфортно серед злиднів, беззаконня, бездуховності. Необхідно, щоб дитина зрозуміла та осмислила своє життя, навчилася самостійно та успішно вирішувати як щоденні життєві завдання, так і складні, екзистенційні життєві проблеми.

Наш лицей це маленька "держжава зі своїм урядом." "Учнівське самоврядування" не є формальним органом у лицейному житті. Це розширена діяльність і дорослих, і дітей - членів одного колективу і можливостей для їх об'єднання та творчого пошуку.

Для формування класних колективів та адаптації нових учнів, уведення їх у нові умови навчання та виховання неабияк допомога надається психологом лицю Гурською Галиною Костянтинівною. Виховні бесіди на теми: "Динаміка працездатності", "Бар'єри спілкування", "Конфлікти та шляхи їх подолання" - допомагають реалізувати себе. На даному етапі важливим є дослідження соціометричного статусу всіх учнів та визначення індексу групової згуртованості в цілому, визначення структури взаємостосунків школярів.

Велику роль у становленні особистості відіграють батьки. Вони разом із учителями повинні стати партнерами, активними співучасниками творчого процесу виховання учнів. Метод об'єднання кураторів-

вихователів разом із психологом лицю оформлено підбір матеріалів "Для вас, батьки", випущено друковані рекомендації з виховання, куди ввійшли інформація про типи темпераменту, підлітковий вік, делінквентну поведінку, особливості різних вікових категорій. Не один рік проводяться родинні свята це вже стало традицією. І як показує практика, вони є дуже цікавими, адже діти проявляють себе з іншого боку і часто навіть приємно дивують.

На етапі формування духовних потреб людини важливим є ознайомлення з історією культури, відвідування виставок, театрів, оформлення художніх робіт учнями, участь у різноманітних конкурсах, надання шефської допомоги тим, хто її потребує. Із цією метою постійно організуються екскурсії до Львова, Луцька, у Карпати, зустрічі із місцевими митцями та визначними особистостями, персональні виставки лицейств, виставки репродукцій відомих художників. Діти з концертами та виставами відвідують дитячі установи, лікарні, сиротинці. Лицейсти здійснюють пошуковокраєзнавчу роботу, доглядають могили загиблих у роки Великої Вітчизняної війни. Наші вихованці - учасники експедиції "Сто чудес України" у номінації "Диво рукотворне", "Краса та біль Волині".

Порадити ми можемо і за юних спортсменів неодноразових переможців спартакіад та спортивних змагань.

Неабияку роль у формуванні життєвих компетентностей відіграють тематичні виховні години. Вдало організовані такі спілкування з дітьми не лише згуртовують, але й формують уміння проектувати стратегії свого життя, розв'язувати конфліктні ситуації та приймати рішення, висловлювати та відстоювати власну думку. Традиційними є загальнолицейні свята: "Крок до зірок"; вечір знайомств; "Осінній бал" "Міс Осінь"; новорічні свята та свято Миколая; свято зустрічі з випускниками; день лицю - "Міс Старшокласниця"; дружні зустрічі зі школами міста, свято матері; перший та останній дзвінок; випускний бал.

У лицей випускаються різноманітні стінні газети: загальноосвітні, класні, часопис "Лицейст". Вони допомагають формувати громадську думку, розкривають родзинки виховної та позакласної роботи, знайомлять з юними обдаруваннями.

Важливе місце серед форм виховної роботи посідають тематичні вечори. У практиці роботи утвердилась така тематика вечорів: суспільно-

"Портрет" випускника лицю

Школа творчості

політичні, присвячені державним святкам, пам'ятним датам, політичним подіям; військово-патріотичні, приурочені до історичних дат армії і флоту України, знаменним датам у житті народів України. Їх цінність у тому, що в підготовці й проведенні беруть участь самі учні. Тут вони мають можливість проявити свою ініціативу, самостійність, ерудованість у підборі теми, запрошенні гостей, оформленні приміщення, підготовці книжкової виставки, художньої самодіяльності, підборі кінофільмів тощо.

Важливим у сучасному світі є формування соціально зрілого покоління молодих громадян України, їх громадянської культури, усвідомлення своєї відповідальності за життя держави, забезпечення процесу розвитку і формування особистості, в якій би органічно поєднувались моральна чистота і громадянська зрілість, патріотизм і професійна компетентність.

Неабияк виховна цінність і у роботі гуртків. У ліцеї працює гурток бального танцю, драматичний, вокальний, бандуристів, французької та німецької мови, ізостудія, вишивка по картону. Їхня виховна мета полягає в тому, що мистецтво зближує дітей на сцені, пробуджує почуття відповідальності, колективне переживання успіхів і невдач формує міжособистісні та ділові стосунки. Учні мають можливість проявити свої творчі здібності, розумно провести вільний час.

Ліцейна родина. Саме так називають і учні, і вчителі свою alma mater. Тому пишаємося, що повертаються наші випускники до рідних стін, приходять до свого вчителя за порадою, добрим словом, допомогою або просто так відвідати. Знають: тут чекають, вірять у них, підтримають у всіх починаннях. Ми хочемо бачити своїх випускників людьми якісно нового мислення. Дуже важливо, щоб вони мали силу творити та перемагати.

Літковець С.В.,

Колектив нашого закладу вдало працює над реалізацією програми «Творча обдарованість». П'ятнадцять років, що минули із дня заснування ліцею, відзначені інтенсивними пошуками нового в теорії та практиці навчання. Ліцей не тільки розкрився як інтелектуальний центр для молоді, а й став пропагандистом передових технологій освіти в області та за її межами. Сьогодні тут глибоко і всебічно працюють над обґрунтуванням потреби, суті та особливостей розвитку особистості.

Важливим завданням ліцею є розвиток пізнавальної активності учнів, виховання в них бажання працювати творчо, поповнювати та вдосконалювати свої знання, підтримка потреби учнів до постійної самореалізації. Саме робота НТЛ «Імпульс» як невід'ємна складова системи роботи ліцею з обдарованими учнями є однією з ефективних форм реалізації цього завдання в ліцеї.

Діяльність НТЛ «Імпульс» спрямована на:

- виявлення, підтримку та розвиток творчих здібностей ліцеїстів;
- створення умов для максимального розкриття обдарованості та творчого самовдосконалення;
- розвиток їхньої цілеспрямованості, самостійності, відповідальності, творчої активності та свідомого ставлення до розумової праці;
- становлення пошукового, дослідницького способу мислення учнів, їхньої потреби в самоосвіті, самовихованні та адекватній самооцінці своєї науково-дослідницької роботи.

Кращі роботи представляємо на обласний конкурс-захист науково-дослідницьких робіт, 51 ліцеїст відзначилися на II (обласному) етапі конкурсу, 15 на III (Всеукраїнському) етапі.

Глибокі знання з основ наук демонструють ліцеїсти і на обласних олімпіадах. 459 учнів стало призерами

обласних олімпіад, 59- Всеукраїнських олімпіад. Маємо призера Міжнародної Менделєєвської олімпіади з хімії це Осипенко Артем.

Ліцеїсти мають чудові можливості виявити себе, беручи участь у турнірах. І якщо олімпіади, конкурси це індивідуальні виступи учня, то турніри змагання команд, підготовка до яких має свої особливості. Ми вже й маємо деякий досвід такої підготовки і певні успіхи: неодноразові призові місця здобували команди хіміків, фізиків, математиків, біологів тощо.

Великою популярністю серед 11-класників користуються олімпіади ВНЗ: КНУ ім. Т.Г.Шевченка, ЛНУ ім.І.Франка, НУ «Львівська політехніка», Львівського державного аграрного університету, НУ «Острозька академія», НТУУ «КПІ». Щороку понад 30 ліцеїстів рекомендовані приймальними комісіями до вступу у ВНЗ як призери олімпіад.

Уже третій рік підряд 100% випускників ліцею стає студентами вищих навчальних закладів Києва, Львова, Харкова, Луцька, Жешова, Замостя, Лондона тощо.

Щороку учні ліцею беруть участь у Міжнародному математичному конкурсі «Кенгуру» та Всеукраїнському фізичному конкурсі «Левеня», Міжнародному конкурсі з української мови ім. П.Яцика. Випускниця ліцею Варчук Валентина (нині студентка Національного педагогічного університету ім. П.Яцика) визнана призером ІУ етапу конкурсу ім. П.Яцика, за що ліцей був нагороджений комп'ютерним класом.

Ліцеїсти є учасниками обласного заочного конкурсу юних літераторів. Глодзь Галині (нині студентці НАУКМА) у 2004 році була присуджена I премія. У цьому ж році вона отримала премію ім. В.Симоненка за кращу дебютську збірку.

Звичайно, за кожним досягненням ліцеїста стоїть наполеглива, терпелива, вдумлива робота педагогічного колективу, очолюваного Гутчинський Володимиром Йосиповичом, людиною негасимої енергії, мудрості, змістом життя якого є навчання та виховання наукової еліти України. Значних результатів досягли учні таких вчителів: Шевчук В.А., Березан О.В., Демчишиної Н.І., Півницької Ф.Г., Малікова Л.М., Хилі Я.І., Бойко О.С., Тесленко Т.В., Предка В.В., Літковець С.В., Виклюка Я.В., Карпіної Н.М., Шустік Л.С., Левши Н.О., Чайкіної О.І., Бусловської Н.А., Мучак Н.З., Кравчук А.Б., Трофимчук Л.М., Сологуба О.Б. тощо.

Багаторічна робота ліцею з розвитку творчої обдарованості переконує, що педагогічна система ліцею здатна нарощувати творчий потенціал особистості.

*Земцова С.В.,
заступник директора з навчальної роботи*

МОДЕЛЬ ВИПУСКНИКА ЛІЦЕЮ

Випускник — компетентна особистість,
яка підготовлена до самовизначення та самореалізації

в основних сферах життєдіяльності

Сімейно-
побутовий

Професійно-
трудова

Суспільно-
корисний

Культурно-
естетичний

на основі

Фізичного
та психічного
здоров'я

Сформованої
системи
морально-
гуманістичних
цінностей

Розвинутих
здібностей
(пізнавальних,
комунікативних,
естетичних, творчих)

Кафедра точних наук

математика, фізика, інформатика

Комплексна проблема кафедри

«Ефективне використання традиційних та інноваційних освітніх технологій на уроках природничо-математичного циклу з метою підвищення загального й інтелектуального рівня ліцеїстів»

Найчисельнішою кафедрою Нововолинського ліцею-інтернату є кафедра точних наук. Вона об'єднує вчителів математики, фізики та інформатики. Колектив кафедри це однодумці, високоосвічені, знаючі педагоги, які перебувають у безперервному творчому пошуку. Вчителі кафедри працюють плідно та результативно, беруть активну участь у навчально-виховній та науковій роботі ліцею, міста та області. На базі ліцею регулярно проводяться обласні семінари, організаторами й учасниками яких є вчителі кафедри точних наук. Про ефективність роботи свідчать значна кількість переможців і призерів предметних олімпіад, турнірів, конкурсів-захистів наукових робіт. Колектив кафедри йде в ногу з часом, працюючи над впровадженням нових інформаційних технологій у навчально-виховний процес.

Учителі кафедри не тільки залучають учнів до використання інформаційних технологій у рамках свого предмета, а й орієнтують їх на використання сучасних інформаційних та інтерактивних засобів навчання в самоосвіті, позашкільній роботі, підготовці до олімпіад, конкурсів тощо.

Вдивляйтеся в світ, дивуйтеся, будьте допитливими. Здатність дивуватися, бачити всім відомі речі під новим кутом зору - необхідна умова незвичайних відкриттів.

В.А. Енгельгардт

Проблеми,
над якими працюють вчителі кафедри

1. *Бойко Оксана Сергіївна* - уч. математики
Особистісно-орієнтовані методики при викладанні курсу алгебри.
2. *Виклюк Ярослав Васильович* - уч. фізики
Використання комп'ютерних моделей при викладанні курсу фізики.
3. *Гутчинський Володимир Йосипович* - уч. математики, вчитель-методист
Модульне навчання на уроках математики.
4. *Загородній Петро Миколайович* - уч. інформатики
Впровадження інформаційних технологій в навчальний процес.
5. *Карпіна Наталія Миколаївна* - уч. фізики, вчитель-методист
Розв'язування якісних задач, як метод поглиблення знань.
6. *Маліков Леонід Михайлович* - уч. математики, вчитель-методист
Розвиток аналітичного мислення на уроках математики
7. *Сельващук Олена Леонідівна* - уч. математики
Використання інтеграла в шкільному курсі математики.
8. *Тесленко Тетяна Василівна* - уч. математики
Удосконалення форм і методів диференційованого навчання математики.
9. *Хвиля Ярослава Іванівна* - уч. математики, вчитель-методист
Шляхи активізації пізнавальної активності учнів на уроках математики.
10. *Шаповал Юрій Вячеславович* - уч. інформатики
Використання Інтернету в навчальному процесі
11. *Шустік Лілія Степанівна* - уч. фізики
Використання інноваційних методів на уроках фізики.

Основні завдання колективу кафедри

Виходячи з проблемних активності учнів на уроках і в питань ліцею, кафедра точних позаурочний час.

наук ставить перед собою 5. Широке використання завдання, що передбачають : можливостей мережі Інтернет у

1. Забезпечення на різних навчальному процесі. ступенях навчання рівневої та 6. Активне залучення профільної диференціації старшо-класників до науково-навчально-виховного процесу. дослідницької роботи.

2. Впровадження комп'ютерно- 7. Узагальнення досвіду но-орієнтованих технологій викладання математики, навчання. фізики та інформатики у класах

3. Розробку та впровадження різних профілів. ня програм спецкурсів та 8. Пошук шляхів і засобів факультативів з використан- оптимізації навчального часу. ням методу проектів.

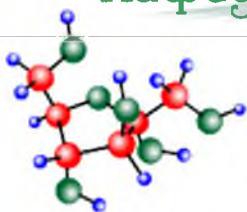
4. Розвиток пізнавальної

Кафедра природничих наук

хімія, біологія

*Усе розмикано в людині, усе неспокійно й галасливо; усе - витрата й розтрата, усе - тривоги й страхи, і лише тихе сонце підтримує життя, відновлює сили, пробуджує любов і надію.
Як дати це сонце життю дитині!*

Як наповнити її душу світлом?

*Чи у наших Це силах?
Симон Соловейчик*

Проблеми, над якими працює кафедра

Упровадження нових організаційних форм роботи з учнями, застосування особистісно-зорієнтованих педагогічних технологій, здійснення моніторингу знань учнів. Реалізація програми «Творча обдарованість» через зв'язки з ВНЗ, через систему спецкурсів та комп'ютеризацію, індивідуальну роботу з обдарованими учнями.

До складу кафедри входять:

1. Березан Ольга Веніамінівна - завідувач кафедри, учитель хімії, учитель-методист, Заслужений учитель України, кандидат педагогічних наук.
2. Літковець Світлана Василівна - учитель хімії, учитель-методист.
3. Предко Володимир Володимирович - учитель біології, учитель-методист
4. Петрук Тетяна Федорівна - учитель біології другої категорії.
5. Лозинська Діана Анатоліївна - учитель хімії другої категорії.
6. Грабовець Любов Дмитрівна - лаборант.

Основними завданнями кафедри є:

Забезпечення на різних ступенях навчання рівневої і профільної диференціації навчального процесу на основі базового змісту хімічної та біологічної освіти.

Упровадження нових педагогічних технологій та методів, спрямованих на розвиток пізнавальних і творчих здібностей учнів.

Забезпечення ґрунтовної підготовки ліцеїстів з хімії та біології.

Підвищення фахового рівня вчителів кафедри шляхом самоосвіти, участі в роботі міських методичних об'єднань учителів, в обласних конкурсах «Учитель року», «Творчі сходи педагогів Волині»

Організація співпраці з вищими навчальними закладами України

Зміцнення матеріально-технічної бази кабінетів хімії та біології.

Учителі кафедри беруть активну участь у проведенні різноманітних заходів, семінарів, конкурсів, конференцій, що проводяться в ліцеї, в місті, області та в Україні, у роботі міських методичних об'єднань вчителів хімії та біології. Так, Березан О.В. брала участь у Всеукраїнських наукових конференціях: «Стан та перспективи шкільної хімічної освіти» (м.Суми, 2005 р.), «Хімічна освіта і перспективи входження в Болонський процес» (м.Київ, 2006 р.)

Учитель хімії Літковець С.В. є переможцем обласного стану конкурсу «Учитель року-2006» та лауреатом Всеукраїнського конкурсу.

Березан О.В. член журі Всеукраїнських олімпіад із хімії, делегат II з'їзду працівників освіти, Предко В.В. координатор Всеукраїнської екологічної ліги Нововолинського міського осередку.

Традиційним у роботі кафедри стало проведення тематичних тижнів із хімії та

біології. Вчителі кафедри працюють над упровадженням у навчально-виховний процес інноваційних форм та методів, розробляють і видають навчальні, навчально-методичні посібники, друкуються у різноманітних педагогічних виданнях, збірниках наукових праць («Рідна школа», «Хімія. Біологія», «Біологія і хімія в школі», «Педагогічний пошук»).

Так, учитель хімії Березан О.В. розробила низку навчальних посібників, які широко використовуються в навчальних закладах України. Серед них - «Органічна хімія», «Збірник задач із хімії», «Хімія елементів та їхніх сполук», які отримали грифи МОУ.

Як авторів найкращих методичних матеріалів, опублікованих у 2003-2004 н.р., редакція газети «Хімія. Біологія» визнала Літковець С.В. і Березан О.В. відповідно у номінаціях «Активна життєва позиція», «Учитель-універсал».

Щороку ліцеїсти поповнюють список переможців предметних олімпіад різних рівнів та Всеукраїнських конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт учнів МАН. За останні роки члени кафедри підготували понад тридцять призерів III та IV етапів Всеукраїнських олімпіад та призера Міжнародної Менделєєвської олімпіади Осипенко Артема. Команди юних хіміків та юних біологів неодноразово перемагали в обласних турнірах. Савчук Тарас, Осипенко Артем, Конашук Вадим у складі збірних команд області стали призерами Всеукраїнських турнірів.

Члени кафедри постійно залучали учнів до участі в ліцейних очних та заочних олімпіадах, в олімпіадах, які проводилися ВНЗ України, у роботі семінару Всеукраїнської екологічної ліги «Екологічна варта».

Кафедра гуманітарних наук

українська мова та література, зарубіжна література

Школа учителем стоїть

Іван Франко

Комплексна проблема кафедри

Досягнення якісно нового рівня мовно-літературної освіти через застосування особистісно-зорієнтованих педагогічних технологій, ППД та стимулюючих форм контролю й об'єктивності оцінювання навчальних досягнень учнів.

Проблеми, над якими працюють члени кафедри

Основні завдання роботи кафедри

1. Утвердження загальнолюдських цінностей, національної самосвідомості на уроках рідної мови і літератури та в процесі позакласної роботи.
2. Поєднання традиційних та інноваційних (ОЗОН, інтерактивні технології) методів навчання шлях до розвитку особистості учня.
3. Зовнішнє незалежне оцінювання як об'єктивний показник якості знань.
4. Духовні орієнтири: виховання читацьких інтересів - шлях до інтелектуального росту особистості, її національної самосвідомості.
5. Упровадження комп'ютерних технологій на уроках української мови і літератури.

1. **Демчишина Н.Й.** - Розвиток творчих здібностей учнів на уроках української мови і української літератури та в позакласній роботі (програма «Творча обдарованість»).
2. **Земцова С.В.** - Нетрадиційні підходи до організації уроків розвитку зв'язного мовлення.
3. **Гусєва О.А.** - Удосконалення орфографічних та пунктуаційних навичок як основи мовленнєвої грамотності.
4. **Вітковська Н.І.** - Форми контролю за навчальними досягненнями учнів на уроках української мови і літератури.
5. **Сироватка О.Л.** - Розвиток творчих здібностей учнів на уроках розвитку зв'язного мовлення з української мови та літератури.
6. **Кравчук Г.О.** - Виховання світоглядних орієнтацій і духовних цінностей на уроках зарубіжної літератури у старших класах.
7. **Скоцик Л.А.** - Формування читацьких інтересів і вміння сприймати свідомо естетичні та духовні цінності, втілені у творах всесвітньої літератури.
8. **Кийко М.Т.** - Удосконалення навичок виразного читання як основи мовленнєвої грамотності.

*Учителю, пройди, де й не було шляхів,
І спробуй віднайти свою стежину,
Зумій налити сил своїх у спів,
Аби не затирав ні на хвилину.*

Аєся Клименко

Відомості про членів кафедри

1. **Демчишина Н.Й.** - учитель української мови і літератури вищої категорії, учитель-методист, завідувач кафедри.
2. **Земцова С.В.** - учитель української мови і літератури вищої категорії, учитель-методист.
3. **Кравчук Г.О.** - учитель зарубіжної літератури вищої категорії, учитель-методист.
4. **Скоцик Л.А.** - учитель зарубіжної літератури вищої категорії.
5. **Кийко М.Т.** - учитель зарубіжної літератури вищої категорії, старший учитель.
6. **Гусєва О.А.** - учитель української мови та літератури, спец³ає³по I категорії.
7. **Вітковська Н.О.** - учитель української мови і літератури, спеціаліст I категорії..
8. **Сироватка О.Л.** - учитель української мови і літератури, спеціаліст.

Кафедра іноземних мов

англійська, німецька, французька мови

... Учитель повинен свідомо йти в ногу із сучасністю, проймається й надихати силами, що пробудилися в ній.
А. Дістеревич.

Кожен навчальний предмет у ліцеї відіграє свою роль у становленні й вихованні учня, формуванні особистості громадянина. Учителі іноземної мови мають великий виховний освітній і розвиваючий потенціал і роблять свій внесок у вирішенні поставлених перед ліцеєм завдань. Ми викладаємо англійську, німецьку, французьку мови.

Знайомтесь:

1. **Галина Василівна Калінчук** - завідувач кафедри, учитель англійської мови вищої категорії, учитель-методист.
2. **Наталія Олександрівна Левша** - учитель англійської мови вищої категорії, учитель-методист.
3. **Ольга Йосипівна Хайкіна** - учитель англійської мови вищої категорії, учитель-методист, переможець міжурядової програми "Українсько-американські премії за досягнення у викладанні" 1996-1997 р.
4. **Наталія Андріївна Бусловська** - учитель англійської мови вищої категорії.
5. **Наталія Святославівна Міліщук** - учитель англійської мови II категорії.
6. **Надія Зіновівна Мучак** - учитель німецької мови II категорії.
7. **Наталія Федорівна Шовкович** - учитель французької мови вищої категорії, учитель-методист (сумісник).

На відміну від традиційного розуміння освіти як суми знань та навичок, сьогодні педагоги кафедри розглядають освіту як процес становлення особистості.

У пошуках свого шляху викладання кожний із нас виробляє концепцію педагогічної діяльності.

Ми працюємо над проблемою "Творче використання принципу комунікативності у навчанні методом реалізації особистісно орієнтованого підходу".

Наш девіз: від творчого вчителя - до творчого учня.

Основне призначення вивчення іноземної мови у навчальному закладі полягає у забезпеченні оволодіння ліцеїстами уміннями та навичками спілкування в усній і писемній формах.

Велику увагу приділяємо використанню інтерактивних форм роботи, впровадженню новітніх технологій, створенню мотиваційного середовища.

Позитивним втіленням прогресивних методів стало викладання англійської мови у гуманітарних класах (спецгрупах) за навчально-методичними комплексами видавництва "Оксфорд Юніверсіті Прес" (Oxford University Press) "New Headway Intermediate", "New Headway Upper Intermediate", "New Streetwise", видавництва "Oxford", використання "English Repetitorium" виробництва "WAGROS" м. Познань, Польща. Для тих,

хто вивчає німецьку мову Журналу "Der Weg" (Дорога) під редакцією Volker Schmidt (Фолькера Шмідта).

У роботі кафедри використовується комплекс постійних і водночас гнучких форм різноманітних ліцейних заходів (психолого-педагогічні семінари та семінари-практикуми, педагогічні ради, консилиуми, батьківські збори, виставка "Творчі сходинки педагогів Волині", конкурс "Учитель року"), практикуються відкриті уроки, консультації, обміни досвідом роботи, звіти, круглі столи.

Налагоджені творчі та ділові стосунки із викладачами Київського національного лінгвістичного університету, Волинського державного університету імені Лесі Українки. Спільно проведені науково-практичні конференції: «Ефективні засоби підвищення мотивації та інтересу до професії вчитель іноземної мови», «Інновації у викладанні іноземної мови: особистісно орієнтований підхід» та інші.

Сприяючи розвитку у ліцеїстів інтересу до вивчення іноземних мов, учителі кафедри спонукають учнів до написання творчих та науково-дослідницьких робіт, рефератів, до участі у позакласній роботі.

Позитивним впливом для підвищення ролі знань з англійської мови було відвідування учнями семінарських занять обласної школи для обдарованої молоді, які проводив учитель-волонтер

корпусу Миру, викладач ВІППО Ернесто Борчіні, зустрічі з викладачами вищих навчальних закладів м. Київа, Луцька, Острога.

Колектив кафедри іноземних мов творчі, ініціативні педагоги, які домагаються результативності у навчанні ліцеїстів.

Наші учні щороку стають призерами III етапу Всеукраїнської олімпіади з англійської, німецької, французької мов. Серед них призери IV етапу з англійської мови, переможці конкурсу захисту науково-дослідницьких робіт, фіналістка конкурсу ім. Андре Годійо "Українські казки та новели французькою мовою".

Вихованці, навчаючись у США, здобували перемогу у конкурсах, випробувальних етапах по відбору школярів нашої країни для поїздки на навчання.

Щорічно випускники обирають іноземну мову своєю спеціальністю і навчаються на філологічному, педагогічному факультетах, факультетах міжнародних відносин у вузах нашої країни та за кордоном. (Польща, Англія)

Учителі кафедри іноземних мов постійно надають практичну допомогу студентам Волинського державного університету імені Лесі Українки, Київського ім. Драгоманова, які проходять педагогічну практику у ліцеї, проводять заняття з англійської мови на підготовчих курсах до вступу.

Кафедра суспільних дисциплін

географія, економіка, історія, правознавство

Призери III етапу Всеукраїнських олімпіад із базових дисциплін

Географія	-	32 учні	(учитель Шевчук В.А.)
	-	12 учнів	(учитель Бегеза Г.І.)
Економіка	-	22 учні	(учитель Шевчук В.А.)
Історія	-	14 учнів	(учитель Кравчук А.Б.)
	-	9 учнів	(учитель Трофимчук Л.М.)
	-	6 учнів	(учитель Сологуб О.Б.)
Правознавство	-	9 учнів	(учитель Трофимчук Л.М.)

Призери IV етапу Всеукраїнських олімпіад із базових дисциплін

Географія	-	6 учнів	(учитель Шевчук В.А.)
Економіка	-	2 учні	(учитель Шевчук В.А.)
Історія	-	5 учнів	(учитель Кравчук А.Б.)
	-	1 учень	(учитель Сологуб О.Б.)

*Не можна людині дати знання.
Можна тільки допомогти
їй відкрити це знання в собі.
Галілео Галілей*

Проблеми, над якими працюють члени кафедри

1. Методика розв'язання задач на уроках економіки та географії (Шевчук В.А.).
2. Використання структурно-логічних схем у вивченні географії (Бегеза Г.І.).
3. Засвоєння понятійних компетенцій на уроках всесвітньої історії (Кравчук А.Б.).
4. Основи трудового, сімейного права і про підприємницьку діяльність (Трофимчук Л.М.).

Головними завданнями, над якими працюють члени кафедри, є:

- *всесторонній розвиток індивідуальності дитини на основі виявлення її задатків і здібностей, формування ціннісних орієнтацій, задоволення інтересів і потреб, вироблення умінь практичного і творчого застосування здобутих знань;*
- *виховання школяра як громадянина України, національно свідомої, вільної, демократичної, життєво і соціально компетентної особистості, здатної здійснювати самостійний вибір і ухвалювати відповідальні рішення у різноманітних життєвих ситуаціях.*

На кафедрі суспільних дисциплін ліцею працюють п'ять учителів, а саме Бегеза Галина Іванівна, Кравчук Алла Борисівна, Сологуб Олег Богданович, Трофимчук Лариса Миколаївна, Шевчук Віра Антонівна. Усі вчителі мають вищу кваліфікаційну категорію, Бегеза Галина Іванівна педагогічне звання «старший учитель», Шевчук Віра Антонівна та Кравчук Алла Борисівна «учитель-методист».

Розвиток творчого потенціалу учня є пріоритетним у роботі членів кафедри. Про це свідчать нетрадиційні за формою організації навчального процесу уроки, які часто проводять учителі кафедри. Тому для нас не стало проблемою надати матеріали на конкурс, в якому брав участь ліцей «Сто кращих шкіл України», до ліцейної збірки «Нетрадиційні уроки».

Кожен учитель кафедри постійно підвищує фахову майстерність, працює над узагальненням власного досвіду, бере активну участь у ліцейних, міських, обласних виставках педагогічних ідей та технологій «Творчі сходінки педагогів Волині». За впровадження інтерактивних технологій у навчально-виховному процесі Почесними грамотами міського, обласного управління освіти були нагороджені Кравчук А.Б., Шевчук В.А., Трофимчук Л.М.

За рекомендацією міського управління юстиції Волинського інституту післядипломної освіти та передового досвіду вивчає досвід роботи вчителя правознавства Трофимчук Л.М. Протягом року вона працювала над науковою роботою «Основи трудового, сімейного права і про підприємницьку діяльність». Розробила вісім уроків із даної теми, які спонукають учнів до творчості та самостійності.

З ініціативи директора ліцею Гутчинського В.Й. та вчителя правознавства Трофимчук Л.М. в ліцеї було відкрито кабінет «Громадянської освіти». Ліцей є пілотною школою в проєкті «Ми громадяни». У рамках проєкту готуємо матеріали «Музей історії ліцею».

У 2004-2005 навчальному році на участь у конкурсі «Кращий кабінет» були представлені матеріали кабінету історії (завідувач Кравчук А.Б.) і відзначено як кращий.

Лицеїсти під керівництвом учителів кафедри неодноразово отримували перемогу на обласних конкурсах-захистах наукових робіт. Наукова робота Фільмес Христини «Релігійна ситуація в місті Нововолинську» (керівник Бегеза Г.І.) друкувалася в міській газеті «Наше місто».

Формуванню пізнавальної активності учнів сприяє участь в історико-

краєзнавчих експедиціях «Краса і біль Волині», напрям із «Попелу забуття», «Сто чудес України», напрям «Диво рукотворне». Лицеїстів, які брали участь у написанні та оформленні цих матеріалів, нагороджено дипломами та цінними подарунками (керівники Бегеза Г.І., Кравчук А.Б., Сологуб О.Б.).

Про результативність роботи кафедри свідчить той факт, що команди юних економістів, істориків, правознавців (керівники В.А. Шевчук, А.Б. Кравчук, О.Б. Сологуб, Л.М. Трофимчук) неодноразово отримували перемоги на обласних турнірах із цих дисциплін. У 2004-2005 н.р. М.Матвейчук стала призером IV етапу Всеукраїнського турніру юних істориків (II місце).

Традиційними є проведення місячника суспільних дисциплін, під час яких учителі кафедри використовують різні форми роботи: турніри, диспути, вікторини, екскурсії, зустрічі, які залучають лицеїстів до розв'язання завдань і проблем, ставлять їх у позицію причетності до історичних подій, виховують інтерес до предметів.

Учителі кафедри знаходяться в постійному творчому пошуку, працюють над упровадженням нових технологій у навчальний процес, приділяють значну увагу вихованню свідомих громадян України.

Методичне об'єднання вчителів фізкультури, трудового навчання, хореографії, практичної психології і Захисту Вітчизни

До викладацького складу методичного об'єднання входять досвідчені та віддані своїй справі педагоги:

ДАЦЮК Валентин Іванович - спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, старший учитель, вчитель фізичної культури і здоров'я. Працює над проблемою «Що треба знати учням про розвиток рухових якостей». Призер конкурсу «Кращий інноваційний урок з елементами футболу в 2006 році».

ПЕТРУК Марина Степанівна - учитель-методист, спеціаліст вищої категорії, учитель фізичної культури і здоров'я. Працює над проблемою «Розвиток фізичних якостей».

Системна робота учителів фізичної культури по залученню обдарованих дітей до занять у спортивних секціях дає плідний результат. Їх вихованці є неодноразовими переможцями і призерами міських, обласних і республіканських змагань із волейболу, баскетболу, легкої атлетики, курсової підготовки, шашок, шахів. За 15-річну історію ліцею їх вихованці були трьохразовими переможцями, дев'ятиразовими призерами спартакіади школярів міста.

Учителі фізичної культури постійно працюють над створенням необхідних умов для фізичного розвитку ліцеїстів, збереження та зміцнення їх здоров'я.

ГОШОВСЬКА Ірина Іванівна - учитель трудового навчання, кваліфікаційна категорія - спеціаліст. Працює над проблемою «Розвиток творчих здібностей учнів на основі взаємозв'язку трудового навчання з основами наук». Постійно бере участь зі своїми вихованцями у виставках художньо-прикладного мистецтва при музеї «Історія розвитку культури міста Новолинська», а також у конкурсах-виставках міста й області. Приймає участь в конкурсі-захисті творчих робіт області.

ТОКАРСЬКИЙ Олексій Семенович - завідувач методичного об'єднання, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, старший учитель, вчитель курсу Захист Вітчизни, трудового навчання. Працює над проблемою «Формування у молоді високої патріотичної свідомості, національної гідності, готовності до виконання громадського і конституційного обов'язку щодо захисту національних інтересів України».

Під керівництвом Олексія Семеновича його вихованці беруть активну участь у спартакіадах допризовної молоді з військово-прикладних видів. Неодноразово були переможцями міських спартакіад, а також брали участь в обласних

ГАЛКІНА Ірина Василівна - спеціаліст вищої категорії, хореограф. Працює над проблемою «Розвиток музичності та почуття темпу». Учитель з великої літери, майстер своєї справи. Її вихованці є постійними учасниками святкових концертів не тільки в ліцеї, а в місті і області. Окремі танцювальні пари займали призові місця на обласних та Всеукраїнських конкурсах бальних та спортивних танців у таких містах, як Луцьк, Володимир-Волинський, Ковель, Львів, Тернопіль, Київ та міжнародних у м.Євпаторія.

Психологічна служба ліцею

Перша зустріч більшості ліцеїстів із психологом відбувається на вступному конкурсному відборі. Наступний етап спілкування психолого-ліцеїст має на меті "безболісне" входження учнів у новий колектив, режим навчальної діяльності, успішне оволодіння поглибленими програмами з профільних предметів, зберігаючи при цьому психічне здоров'я дитини та гармонійний розвиток її здібностей.

Перші кроки пізнання особистості учня відбуваються через методи, що не викликають недовіри за гаслом «Самопізнання як сходинок до саморозвитку». В основному ліцеїсти пізнають власні індивідуальні особливості на спецкурсах «Основи психології», «Я і моя професія», заняття гуртка «Пізнай себе».

Результати діагностики мають таке значення:

1. Зацікавлений класний керівник та вихователь враховує особливості учнів, на які вказав психолог.

2. Психолого-педагогічний семінар спирається не лише на класичні канони вікової психології, а й має конкретні приклади діагностики підлітків-ліцеїстів.

3. Батьківські збори проходять із участю психолога та школярів. Багато батьків бувають вражені новим баченням власних дітей, дорослістю їхніх думок, важливістю емоційних переживань та сприйняття навколишнього світу.

Той факт, що в долі учнів зацікавлені психолог, педагоги, а діти є головними учасниками процесу спільної діяльності, робить батьків нашими однодумцями.

Виходячи з того, що головна мета діяльності психолога є збереження психічного здоров'я дітей у процесі адаптації в навчальному закладі нового типу та створення оптимальних умов для розвитку їхніх творчих здібностей, психологом розроблена програма діяльності.

Програма передбачає:

1. Поглиблене вивчення особистості кожного учня.

2. Виявлення дітей із високим рівнем творчих здібностей.

3. Використання діагностичних даних у роботі для індивідуальних занять з окремими учнями.

4. Психологічна просвіта педагогів на психолого-педагогічних семінарах, батьків на зборах та індивідуальних бесідах з урахуванням даних діагностики.

5. Прогноз та попередження конфліктних ситуацій у системах відносин, а також їх вирішення в разі виникнення.

На першому етапі реалізації даної програми передбачені години спілкування психолога з учнями за наступною тематикою: «Динаміка працездатності», «Бар'єри спілкування», «Конфлікти та шляхи їх подолання». У ненав'язливій формі школярі отримують інформацію про особливості роботи психолога (збереження таємниці), а також його можливості і призначення кімнати психолога як місця спілкування в разі потреби, де можна не тільки поговорити, а й помовчати, поміркувати, послухати музику, перегорнути цікаву книжку, запитати про все, що хочеш усно чи письмово.

Наступний етап додаткова діагностика більш глибоке та всебічне вивчення особистості типологія, мотивація, самооцінка, комунікативність, тривожність, вивчення міжособистісних стосунків.

Упродовж навчання в ліцеї психологічний супровід передбачає створення та ведення карток розвитку ліцеїста, що стимулює дітей до самовдосконалення, вміння критично ставитися до власних досягнень. У картці фіксується інтелектуальний розвиток і креативність підлітка в процесі багатогранного життя в ліцеї на основі даних особистої діагностики.

Решта етапів програми соціально-психологічної адаптації учнів передбачає роботу за результатами діагностики з педагогами, батьками, дітьми.

Реалізація програми повною мірою дає можливість створити психологічний комфорт не тільки в процесі навчання, а й взагалі від

Ваша сила - віра в себе.

Ваша свобода - відповідальність за власний розвиток.

Ваші здібності - культура самотворення.

А Смолівц,

перебування в ліцеї.

Успішному виконанню поставлених завдань сприяють методичні посібники "Психолог класному керівникові", "Психолог ліцеїсту", "Ким бути", "Профілактика стану хронічного стомлення школярів", а також рекомендації, розроблені психологом для батьків, кураторів-вихователів, класних керівників.

Комп'ютеризація робочого місця психолога невід'ємна складова успішної реалізації першочергових завдань практичного психолога ліцею.

Великим набутком роботи психолога є довіра учнів, батьків, педагогів та той факт, що дев'ять випускників ліцею обрали фах практичного психолога, з них троє вже працюють за обраною спеціальністю.

Гурська Галина

Костянтинівна,

**практичний психолог
ліцею**

...Відвоюй себе для себе самого, бережи і збирай час, який колись у тебе відбирали або крали, який ти гаяв... Частину часу в нас відбирають силою, частину викрадають, частина минає марно. Але найганебнішою є втрата через наше недбальство...

Адже значну частину життя ми витрачаємо на непотрібні справи, чималу на неробство, і все життя не на ті справи, які потрібно. Чи вкажеш ти мені на таку людину, яка цінувала б час, яка знала б ціну дню, яка розуміла б, що вмичає щогодини?..

Не марнуй часу. Утримай в руках сьогоднішній день менше залежатимеш від завтрашнього. Інакше, поки відкладатимеш, усе життя промайне. Усе в нас, Луцилію, чуже, один лише час наш... Але і його хто хоче, той і відбирає. Можливо, ти запитаєш, як я ... смію тебе повчати?.. Як марнотрат акуратний у підрахунках, я знаю, скільки витратив. Не можу сказати, що не втрачаю нічого, але скільки втрачаю, чому і як, скажу і назву причини моєї бідності.

Л.Сенека «Моральні листи до Луцилія»

Методичне об'єднання вихователів

Вихователь у школі нового типу, ліцеї, має справу з творчими, інтелектуально обдарованими учнями старшого шкільного віку. Ліцей - середній загальноосвітній навчально-виховний заклад, що забезпечує здобуття учнями освіти понад державний освітній мінімум і здійснює науково-практичну підготовку талановитої учнівської молоді.

Проблеми, над якими працює

методоб'єднання вихователів:

Формування такого виховного середовища, яке здатне спонукати ліцеїстів до самовиховання та самовдосконалення.

Напрацювання досвіду в створення об'єктивної моделі творчої особистості ліцеїста на основі глибоко осмислення і утвердження технологій життєтворчості.

Основні напрямки роботи методичного об'єднання вихователів:

- Пошук ліцеїстами свого місця в суспільстві-пошук себе.
- Утвердження загальнолюдських цінностей у системі виховної роботи, громадянське виховання і соціальний розвиток ліцеїстів в умовах розбудови української державності.
- Комплексний підхід до виховання та шляхи його здійснення в діяльності вихователів, класних керівників, психолога в сучасних умовах.

У концепції 12-річної загальноосвітньої школи зазначено, що один із основних завдань сучасної шкільної освіти є формування в учнів уміння і бажання вчитись, виховання потреби і здатності до навчання протягом усього життя, вироблення вмінь практично і творчо застосовувати здобуті знання.

Вихователі, класні керівники разом із усіма педагогічним колективом прагнуть створити гуманну атмосферу в ліцеї, де відбувається реалізація єдиних педагогічних вимог, обов'язкових для всіх учасників навчально-виховного процесу, взаємна повага педагогів, учнів до індивідуальності кожної людини. посилена увага приділяється, стимулюванню внутрішньої і зовнішньої активності учнів, їх посильної участі у справах учнівського колективу, органах учнівського

Те, що я встиг пізнати - чудово. Сподіваюся, таке ж чудове те, що мені ще доведеться пізнати.
Сократ

До складу методоб'єднання вихователів входить 13 чоловік.

1. Мельник Руслана Леонідівна - вихователь 8 А класу.
2. Дудкевич Тетяна Федорівна - вихователь 8 Б класу.
3. Посельська Олена Іванівна - вихователь 9 А, В класу.
4. Литвинюк Ганна Йосипівна - вихователь 9 Б класу.
5. Рижик Наталія Антонівна - вихователь 10 А класу.
6. Посельська Олена Леонідівна - вихователь 10 Б класу.
7. Гнатюк Тетяна Василівна - вихователь 10 В класу.
8. Герасимчук Жанна Миколаївна - вихователь 10 Г класу.
9. Максимчук Наталія Богданівна - вихователь 11 А класу.
10. Лозинська Діана Анатоліївна - вихователь 11 Б класу.
11. Максимук Людмила Іванівна - вихователь 11 В класу.
12. Войтович Любов Іванівна - вихователь 11 Г класу.
13. Бурик Любова Дмитрівна - вихователь гуртожитку.

*****

Згадуючи слова Адамса про вихователя, важко сказати коли закінчиться його вплив на виховання чи із дзвоником із уроку, чи коли отримує атестат зрілості, чи коли випускник, ставши дорослим, виховує своїх дітей словами своїх вихователів ... Де та межа, за якою вихователь не впливає на учня, який термін впливу на учня ... Важко сказати. Тому вихователь має бути завжди прикладом у професійності, майстерності, інтелектуальності, цілеспрямованості, вимогливості, доброти, чуйності, розсудливості, інтелігентності. Справжнім сячем розумного, доброго, вічного.

Ми, учні 11 А класу, подолали багато вершин на шляху до життєвого вибору. Завдяки педагогам ліцею здобули міцні та ґрунтовні знання з предметів, збагатили досвід про буденне життя.

На початку року, тобто перед осінніми канікулами, піднялися на найвищу вершину України -

Говерлу. Це сталося завдяки нашим класному керівнику та куратору-вихователю. У цій поїздці відчули, що справді є однією великою родиною, бо в найбільш екстремальних умовах можна побачити кожного по-справжньому.

У нашому класі і ліцеї відбулося багато урочистих свят за період

11-А

навчання, у яких брали активну участь. Яскравим прикладом є свято Нового року, читання поезій на літературних вечорах...

Отже, велике спасибі тобі, ліцею! Саме у цьому навчальному закладі ми справді вдихнули повітря на повні груди. Тут знайшли себе, реалізували по мірі можливості вміння, здібності і таланти.

Усьому ліцейному братству бажаємо хороших здобутків у новому році, терпіння, наснаги і творчих злетів. Пам'ятайте, що ми найкращі!

І любим педагогам, нашим батькам бажаємо залишатися такими, якими вони є. Ми Вас будемо пам'ятати, любити і поважати завжди!

11-Б

Формування класного колективу 11 Б розпочалося в 2004 році. За цей час в класі відбувалися "кадрові" зміни, але ось уже два роки ми разом і ніхто про це не жалкує. Ми приймаємо активну участь в житті ліцею, що підтверджує визнання нашого класу кращим учнівським колективом серед 10-11 класів у 2005 році. За цей здобуток були нагородженні поїздкою до Львова. Учні нашого класу показали свої відмінні знання не тільки на обласному і всеукраїнському рівні, а й на міжнародному (наш юний Менделєєв - Осипенко Артем). Окрім наукових здобутків наш клас відзначається і спортивними. От нещодавно наші дівчата здобули першість з волейболу. А ще в нашому класі багато творчих особистостей, які малюють, пишуть вірші, грають у шкільному театрі (Костюк О., Свистак О., Дзядзява А., Пашенко І., Литвин-

чук А.). Неабиякі акторські здібності проявилися в учнів класу при підготовці до Новорічного свята. А в цьому році наші театрали їдуть на обласний конкурс.

Любимо ми і відпочивати: на лоні природи, в шкільному барі. Одним словом ми веселі,

життєрадісні, розумні. А за те, що ми такі є хочемо подякувати ліцею, нашим наставникам - вчителям, а особлива подяка класному керівнику Кравчук Г.О. і вихователю Лозинській Д.А.

11 В... Почувши ці слова, ви, напевно, подумаєте, що це простий та звичайний клас, але це далеко не так, адже цей клас славиться своїми досягненнями та знаній у цілому лицейі.

Юні математики та фізики, в теплому й привітному оточенні, проростають немов паросточки. А що вже говорити про спортсменів та гумористів. Останніх "незлим тихим словом" згадують наші добрі та розумні вчителі, але все нам прощають, бо ми як ті маленькі та пухнасті кошенята. Повірте, любі вчителі, що наступного року ви з сумом будете згадувати своїх єдиних і неповторних діток 11 В класу.

Юлія Чимерис

Я б віддала усе своє багатство,
Щоби в душі навіки зберегти
Те світло, що святе лицейне братство
Зуміло запалити у мені.

Тут я росла і пізнавала мудрість
Великої людської доброти
Я зрозуміла ту велику мужність,
Яка живе у вчительській труді.

Тут моїх друзів кольорові зграйки
Щебечуть весело на різні голоси.
Мої красиві дороги «пі знайки» -
З води вам та з іскристої роси.

Лицею рідний! Ювілеєм славним
Зійшло на обрії твоїх п'ятнадцять літ.
Щороку батьком щедрим, нелукавим
Ти проводжаєш всіх нас у політ.

І підемо, навіки осіянні
Твоєю вірою, в розбурхане життя.
Але байдужими ніколи ми не станем,
Бо нас твоя вестиме доброта.

*Інна Кулібаба,
учениця 11 В класу*

* * * * *

2005 - це рік, коли створено наш ультра-оригінальний, супер-пупер талановитий клас (10 Г), керівництвом якого є Кравчук А.Б. і Войтович Л.І.

Вперше ми проявили свою оригінальність на сцені нашого рідненького лицю у конкурсі "Алло, шукаємо таланти...", двічі перемогли і нагороджені похвальними грамотами. Осіння композиція це шедеври, у які вкладено найкращі фантазії нашого класу, за що теж неодноразово відзначені найвищими нагородами.

Шкільного керівництва теж багато в нашому класі, наприклад: захочете дискотеку в лицейі звукооператор Захарчук Є. вам допоможе, а класний вечір, проведений з однокласниками в нашому барі звертайтесь до його директора Штейна Д., і, звичайно, як не згадати про нашого президента Вовка Д., якого ми всі любимо і шануємо.

Ми "математичної" та "інформаційної" орієнтації і тому брали

участь у фізико-математичному брейн-ринзі, і, як ви думаєте? Ми перемогли!

В усьому досягнутому нам допомогла колективна згуртованість,

дружність та відповідальність.

"Якщо сильно захотіти можна й до зірок злетіти!" це слова, якими керується наш клас!

В учнівський колектив 10 А класу на початок 2006-2007 н.р. прийшли 23 учні з 9 А і 5 нових. Тепер нас 28: 8 хлопців і 20 дівчат.

Ми навчаємось у гуманітарному класі. У нас свої поети і письменники: Кравченко Анастасія, Здрок Тетяна, Корчук Ольга, Покиньюборода Тетяна, Бойко Ірина; історики: Терновик Дарія, Шум Олексій, Кондисюк Андрій; правознавці: Шиман Ірина, Шум Олексій; журналісти: Іжик Ольга, Корчук Ольга, Гаврилевська Ольга; знавці іноземних мов: Загородня Марина, Домбровська Андріана, Терновик Дарія, Назаренко Віра; артисти-вокалісти Кравченко Анастасія і Дерев'янчук Віталій.

На кінець I семестру 16 із нас досягли високого рівня знань.

Ми любимо не тільки працювати, але й відпочивати. Нас здружила поїздка в Карпати, від якої залишились незабутні враження.

А свої артистичні дані ми проявили на святі Нового року, який підготували для 8-9 класів.

10-А

* * * * *

10-Б

справжній діамант і знахідка: Аня Желінська вміла танцівниця, Іра Тимошук гарно співає, Аня Вітковська грає на фортепіано, Саша Кохан пише оповідання і складає вірші, Оксанка Мороз малює чудові графіті, та й взагалі класні люди.

"Спорт могила, сало сила". Ось і в нас відзнайшлися першокласні спортсмени Дибаль Вадим, Бондарук Андрій та Царук Андрій. Okремо скажемо за гордість класу виховательку Посельську Олену Леонідівну чудову, молоду, енергійну, турботливу, що співає, як пташечка, особливо коли приходиться у клас на сьомому уроці. Усі випромінюємо любов та повагу до найкращого класного керівника Гусевої Оксани Андріївни.

Роки ніколи не знінуть пам'ять про вчителів, однокласників, про роки навчання, а саме найголовніше про лицей.

Кохан Олександра.

Мабуть, не помиляюся, коли кажу, що в житті кожної людини є якісь найпам'ятніші моменти, які запам'яталися надовго, а найсвітлішими періодами мого життя є вступ до Нововолинського обласного лицей-інтернату. Найвище наше досягнення хімія. Навіть Менделєєв позаздрив би успіхам Канашука Вадима, Бучик Світлани. 10-Б - клас особистостей, індивідуальностей. Спочатку познайомилися, потім здружилися, а згодом стали, як рідні: таємниці і проблеми усе разом. За три роки стали однією величезною

сім'єю. Як говорить наш шкільний психолог Галина Костянтинівна: «10-Б найгуртованіший клас лицей». Скільки чудових моментів ми провели разом: захоплююча поїздка у Карпати, похід до лісу, екскурсії в музей, відвідування виставок, вечорниці на Андрія.

Наш клас живе під гаслом «один за всіх і всі за одного», бо у цій сім'ї панує дружба і взаєморозуміння. ми намагаємося завжди допомагати один одному, ніколи не залишаємо однокласників наодинці зі своїми проблемами. Кожна з наших красунь

10-В

У нашому 10 В класі 28 учнів. З них 22 хлопчики і 6 дівчаток. Тому з впевненістю можна сказати, що це "сильний" клас.

Наш клас не є розпорошеним, хоча і поділяється на декілька мікро групок. Життя в колективі протікає рівномірно. В навчанні всі не однакові але більшість дітей мають високий потенціал і хороші здібності до навчання.

Наші позитивні надбання участь у очних олімпіадах: Бенедь Вадим I місце, математика, Рублюк Валентин I місце географія; II місце математика; Царевич Андрій II-III місце географія, III місце математика; Коваленко Олександр - I місце фізика; Патюк Роман - II місце фізика; Кондратюк Віталій - I-II місце економіка, II-III місце географія; Савицька Маріанна - I-III місце економіка; Ковальчук Олександр III місце економіка.

Отже, усі знають завдання, які стоять перед ними, свої обов'язки, старанно справляються з ними, віримо в свій колектив.

Дисципліна на уроках добра, колектив класу діяльний і енергійний.

Беремо активну участь у суспільному житті школи і класу. Зокрема, брали участь у виставці квітів "Щедрість рідної землі", у

виставці малюнків юних лицейстів. Готували етичний кодекс класу. Ходимо на екскурсії відвідали міський краєзнавчий музей, де проходила виставка ікон і дерев'яної архітектури церков ХУІІ ст. тощо.

Учні нашого класу у своєму відношенні до старших намагаються бути ввічливими, коректними та старанними.

10-Г

Хоч 10 Г клас - це новостворений колектив, але за чотири місяці навчання, ми добре пізнали один одного. Протягом цього часу нас змогли полюбити багато наших наставників, а саме: Хиля Ярослава Іванівна (улюблений вчитель 10

Г), Трофимчук Лариса Миколаївна (Б клас вона просто обожноє), Скоцик Людмила Анатоліївна (це просто знахідка для нашого класу). Як же тут не згадати Шаповала Юрія В'ячеславовича (найкращого вчителя) - низький вам уклін за реферати.

Біологію ми любимо особливо, адже її викладає одна із наших мам Петрук Тетяна Федорівна. Великий вклад у розвиток 10 Г вклала Герасимчук Жанна Миколаївна. Дякуємо Вам!

Але ж хто краще похвалить нас, ніж ми самі:

- Перемога у хімічному КВК у 10 Б класу підвищила наші знання з хімії і змінила наше ставлення до неї.

- Перемога дівчат у змаганнях з волейболу в 11 Г класу була основою для створення нової команди.

А наші настінні газети завжди перевершували наші сподівання.

Коротко кажучи 10 Г - the BEST!

Учнівський колектив 9-А класу в минулому навчальному році виборов перше місце серед класних колективів 8-9 класів, за що був нагороджений екскурсією в м.Луцьк, також ходили на екскурсію в міський музей.

В класі приділяється значна увага озелененню класного приміщення та підтримування в ньому належного порядку і санітарного стану. З метою створення належного затишку, силами батьків, за їхні додаткові благодійні внески було вже в цьому навчальному році зроблено ремонт класу (обклеєно новими шпалерами).

На шкільному конкурсі ім. П.Яцека Калістратова Ольга виборола перше місце і була учасницею обласного конкурсу.

Перше місце на першому етапі предметних олімпіад зайняли учні:

Коритко Маргарита - англійська

мова;

Мов'яка Мар'яна - географія, Шелестовська Інна - історія, Карачун Сергій - правознавство (II місце),

Поляк Віра - «Міс осінь», III місце.

Музичну школу відвідують: Дмитраш Марина, Луцюк Юлія, Шелестовська Інна, Стецюк Тетяна.

Художню школу: Кобиш ВладиславЮ, Смірнова Іванна.

Спортивна школа: Стецюк

9-А

*****

9-Б

9-Б клас новостворений учнівський колектив. Дівчаток 20, хлопчиків 8.

Протягом півріччя проводились години спілкування та вечори у шкільному барі для згуртування класу.

Діти брали участь у заочних олімпіадах та II турі очної олімпіади. Призові місця отримали: Костючик І.-математика, Іванівська І. - біологія, Панасюк К. - біологія.

Були учасниками конкурсу «Крок до зірок» Манойло Н., Поліщук К. На конкурсі «Міс Осені» отримала титул Віце-міс учениця класу Поліщук К.

Хлопці класу Челик Д., Крикун В., Бондарчук О. були учасниками змагань з волейболу і у складі збірної посіли I місце по лицейі.

*****

У 9-В класі основні успіхи у спортивній роботі. Команда хлопців зайняла I місце з волейболу.

На першому етапі предметних олімпіад I місце - Зварич Микола, II місце Дудік Дмитро, Сусюк Дмитро.

З трудового навчання Сімонова Анна I місце.

Зварич Микола був членом Всеукраїнського турніру винахідників та раціоналізаторів і виборов командне і особисте II місце.

Провели екскурсію в міський музей. Провели анкетування «Я очима своїх однокласників» і дискусію по ньому. В лицейному барі провели два свята.

9-В

Перші досягнення учнів 8-А класу

Впродовж усього семестру кожен з нас старався внести частинку себе у майбутнє лицею. Перші тижні було важко усім: нам звикати один до одного, до вчителів, до порядків у лицей. Але з часом ми звикли і почали приймати активну участь у шкільних конкурсах: «Крок до зірок», «Міс Осінь», а також у шкільних олімпіадах.

Найактивнішими учасниками були: Сологуб Олена, Киця Богдан, Скоцик Дмитро, Закабуніна Тамара та інші учні нашого класу. Чимало з нас зайняли перші (призові)місця у заочних олімпіадах.

Звичайно ми ніколи не забуваємо про активний відпочинок. Найкращим з них стала екскурсійна поїздка у місто Львів.

Усе це допомогло нам здружитися, пізнати один одного, знайти той ключик, який відкрив душу кожного з нас.

Учениця 8-А класу. Кузьменко Наталія.

* * * * *

У 8-Б класі навчаються 35 учнів 17 хлопців і 18 дівчат.

Одним із завдань у нашому класі є завдання згуртуватися. Перші кроки у цьому напрямку вже зроблені. Вагомим досягненням нашого колективу була участь Лобойко Людмили у конкурсі «Міс Осінь», у якому вона зайняла I місце і здобула титул Міс Осінь.

У класі навчається Мойсеюк Олександр, у якого є здібності до написання гуморесок. Також клас брав участь у конкурсі «Крок до зірок», де особливо відзначилась Пасечник Іванна, виконавши пісню у супроводі бандури.

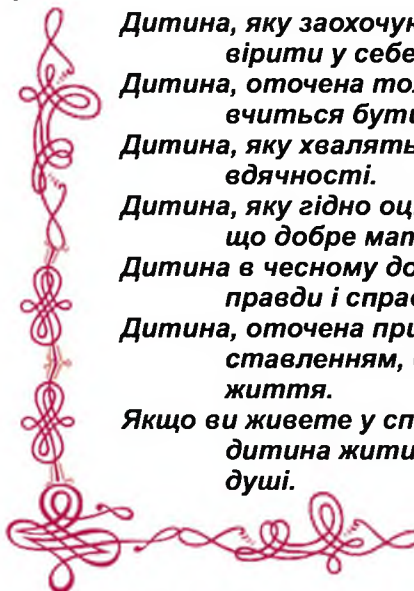
Для згуртування колективу був проведений вечір відпочинку присвячений Дню Української Армії. А також організована екскурсія у міський краєзнавчий музей.

Шістнадцять головню напрямів, які формують майбутнє

- ✍ Епоха швидкісної комунікації.
- ✍ Світ без економічних кордонів,
- ✍ Чотири наріжні камені об'єднання світової економіки.
- ✍ Інтернет-торгівля та інтернет-навчання.
- ✍ Зростання сфери послуг.
- ✍ Поєднання малого й великого.
- ✍ Нова доба дозвілля.
- ✍ Зміна форм праці.
- ✍ Жінки в керівній ланці.
- ✍ Відкриття дивовижного потенціалу мозку.
- ✍ Культурний націоналізм.
- ✍ Зростання чисельності нижчого прошарку.
- ✍ Старіння людства.
- ✍ Новий бум самоосвіти.
- ✍ Спільне підприємництво.
- ✍ Триумф особистості*

*Дитина, яку заохочують, і вчиться
віриту у себе.
Дитина, оточена толерантністю,
вчиться бути терплячою.
Дитина, яку хвалять, вчиться
вдячності.
Дитина, яку гідно оцінюють, вчиться,
що добре мати мету.
Дитина в чесному довіллі вчиться
правди і справедливості.
Дитина, оточена приязним
ставленням, вчиться радості
життя.
Якщо ви живете у спокої, то й ваша
дитина житиме зі спокоєм у
душі.*

Дороти Лов Нолт

За виданням: Гордон Драйден, Джаннетт Вос. Революція в навчанні, Львів: Літопис, 2005. С. 34.

* * * * *

Один хороший учитель може змінити світ.

Хороший учитель помічає, коли дитина старається, навіть якщо результати й незначні. І дає зрозуміти, що він бачить успіх.

Хороший учитель знає, що слово похвали може осяяти сонячним світлом найпохмуріший день.

Хороший учитель радіє разом з тобою, коли ти нарешті досягаш успіху.

У кар'єрі великих людей часто можна простежити вплив хорошого вчителя.

1992 - 2007 рр.

Інформаційний вісник набрано і зверстано на лицейному видавничому комплексі.

Редакція не завжди поділяє погляди авторів публікацій

Засновник Нововолинський обласний лицей-інтернат

ЛИЦЕЙСТ

інформаційний вісник

Свідоцтво - серія ВЛ №158

Ціна договірна

Наша адреса:
Волинь, м. Нововолинськ,
вул. Пирогова, 1,
Обласний лицей-інтернат.
тел. (03344) 36772

